

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 22 ที่ให้ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน มาตรา 57 ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย จัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคล องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 13 - 32) ซึ่งแนวทางดังกล่าว สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวง ศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1)

การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องอาศัยความเข้าใจ ความร่วมมือของทุกฝ่ายเพื่อให้บรรลุจุดหมายของการจัดการศึกษา คือ การสร้างประโยชน์ให้แก่ สังคมและประเทศชาติ เป็นการบรรลุผลในแง่ของสังคมส่วนรวมซึ่งสถานศึกษาต้องมีอิสระและมีความ เข้มแข็งตามหลักการกระจายอำนาจทั้ง 4 ด้าน ตามมาตรา 39 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการ บริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานทั่วไป เพื่อให้มีอิสระและ มีความเข้มแข็งในการบริหารงานเพิ่มขึ้นที่จะทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนและประเทศชาติ การที่จะทำให้ สถานศึกษาปรับตัวในเชิงรุกและมีพลังสร้างสรรค์ ให้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ในยุคข้อมูลข่าวสารและการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) จึงจำเป็นต้องเปลี่ยน แนวคิดและวิธีการจัดการศึกษาใหม่ คือต้องมุ่งให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา (กระทรวง ศึกษาธิการ, 2540, หน้า 3)

การปฏิรูปการศึกษามีเป้าหมายมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยให้เป็นรูปแบบ การบริหารงานที่มีบุคคลหลายๆ คน เข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ร่วมกำหนดนโยบายร่วมตัดสินใจ เพื่อให้ฝ่ายปฏิบัติในหน่วยงานหรือองค์กรมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพการมีส่วนร่วม

มีลักษณะการดำเนินงาน 2 แนวทางคือ 1) โดยผู้มีส่วนได้เสียเข้าไปร่วมในองค์คณะบุคคลในการบริหารโดยตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายการศึกษาโดยอยู่ในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษา และ 2) คัดเลือกตัวแทนกลุ่มเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือเป็นองค์คณะบุคคลทางการบริหารนั้น ๆ แทนสมาชิก เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้มากที่สุด โดยการมีส่วนร่วมที่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานศึกษา สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองและครู หรือระหว่างบ้านและสถานศึกษา สำหรับการมีส่วนร่วมของบุคคล เอกชน ประชาชนและท้องถิ่น เป็นกลไกสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตามหลักการกระจายอำนาจการบริหารจัดการการศึกษาสู่สถานศึกษา เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและเพิ่มโอกาสการศึกษาแก่ประชาชนในพื้นที่อย่างเป็นธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 2) การศึกษาทุกระบบจึงมุ่งเน้นที่จะให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และจากผลการประเมินการเรียนรู้ตามโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Programmed for International Student Assessment: PISA) ของประเทศสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือและพัฒนาเศรษฐกิจ (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD) มีจุดเน้นที่การประเมินเพื่อชี้วัดว่าเยาวชนวัยจบการศึกษาภาคบังคับหรือวัยอายุ 15 ปี มีคุณภาพการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อชีวิตหรือไม่ และอยู่ในระดับโดยประเมินสมรรถนะ ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการมีชีวิตในสังคมยุคใหม่ และเป็นตัวชี้วัดศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ความสามารถด้านการอ่าน (Reading Literacy) ความสามารถด้านคณิตศาสตร์ (Mathematics Literacy) และความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) ใน PISA 2009 รายงานว่านักเรียนไทยมีคะแนนการอ่านเฉลี่ยอยู่ในลำดับที่ 47-51 จาก 65 ประเทศซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยนานาชาติ (OECD) ความสามารถด้านคณิตศาสตร์คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนอยู่ในลำดับที่ 48-52 จาก 65 ประเทศต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยนานาชาติ (OECD) และความสามารถด้านวิทยาศาสตร์คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนไทยอยู่ในลำดับที่ 47-49 จาก 65 ประเทศต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยนานาชาติ (OECD) ผลจากการประเมินนานาชาติแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังอยู่ห่างไกลจากความเข้มแข็งทางการศึกษาและไม่สามารถเตรียมเยาวชนให้มีศักยภาพในการแข่งขัน ในอนาคต นักเรียนไทยมีผลการประเมินต่ำทุกด้านในมาตรวัดนานาชาติ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555) ผลการประเมินของ PISA ได้ถูกนำไปใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดลำดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ คะแนนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังด้อยคุณภาพการศึกษา กล่าวได้ว่าคุณภาพหรือศักยภาพของคนไทยยังไม่สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้

ส่วนการดำเนินงานในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษายังมีปัญหาและอุปสรรคอีกหลายประการ มีสถานะวิกฤติทางการศึกษาและทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทย (วีระยุทธ ชาติการณัจน์, 2551, หน้า 19-24) คือการจัดการศึกษาที่ไม่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยมีประเด็นที่เป็นสถานะวิกฤติ คือขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาและถ่ายทอดความรู้ ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการได้ทำการวิเคราะห์ถึงสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีการสรุปประเด็นปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ 1) ปัญหาด้านการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการมีปัญหหลายประการ ได้แก่ การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน หน่วยงานทางการศึกษา

ยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชน องค์กรเอกชน กลุ่มอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมส่งเสริมในการดำเนินงาน ประชาชน ผู้ปกครองและผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่นไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ทำให้การจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นและตัวผู้เรียน และ 2) คุณภาพของนักเรียนและการสนับสนุนของผู้ปกครอง ซึ่งคุณภาพของนักเรียนเป็นปัจจัยนำเข้าของสถานศึกษานั้นนับว่ามีความสำคัญในการจัดการศึกษาไม่น้อย นักเรียนที่มีสุขภาพกาย สุขภาพใจดี มีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียนสูงและได้รับการสนับสนุนเอาใจใส่จากผู้ปกครองเป็นอย่างดี ถือว่ามีส่วนช่วยให้การศึกษาประสบความสำเร็จ ซึ่งหมายความว่าสังคมต้องมีส่วนช่วยเหลือดูแลเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมมากที่สุด โดยผู้ปกครองและผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาต้องร่วมมือกันกำกับ ดูแล ควบคุมความประพฤติและส่งเสริมให้โอกาสแก่เด็กและเยาวชนตามความเหมาะสมของแต่ละคน

สถานศึกษาเป็นสถาบันหนึ่งในสังคม ซึ่งจะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสถาบันอื่น ๆ และสถาบันเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดความต้องการของบุคคลและบทบาทของสถานศึกษา ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจสนับสนุนให้ผู้ปกครองส่งนักเรียนเข้าเรียนโรงเรียนที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่นิยม คือ โรงเรียนที่จัดกิจกรรมนักเรียนอย่างดีเยี่ยมเหมาะสมกับวัยของนักเรียนและมีครูที่คอยดูแลเอาใจใส่อย่างดี (Haidle & Eien K, 1996, หน้า 142) การมีส่วนร่วมและความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ หลักสูตร งบประมาณ บุคลากร และแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ ผู้บริหารมีความต้องการให้เกิดการมีส่วนร่วมมากกว่าครูและผู้ปกครองผู้มีส่วนได้เสียต้องการให้ผู้บริหารของโรงเรียนสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้ (Rideout, 1997, หน้า 348 – A) จากผลการวิจัยของ จินฉัตร ปะโคทั้ง (2551, หน้า 120) พบว่า ชุมชนขาดความรู้เรื่องการบริหารจัดการของโรงเรียนในเรื่องการจัดการเรียนการสอน และติดเงื่อนไขเกี่ยวกับระบบราชการซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สายฝน วิบูลย์รังสรรค์ (2550, หน้า 125) ที่พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีลักษณะการมีส่วนร่วมในระดับเบื้องต้น ได้แก่ ร่วมรับรู้รับฟัง และร่วมงาน แต่ในส่วนร่วมระดับสูง อันได้แก่ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมประเมินผล ยังเกิดขึ้นน้อยมาก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ วิจิต วงศ์มณี (2549, หน้า 126) ที่พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในระดับน้อย และด้านการสนับสนุนโรงเรียนเป็นปัญหามาก

โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 จากการสำรวจสภาพปัญหาและทำการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของโรงเรียน พบว่า ด้านการบริหารจัดการมีส่วนร่วมจากครู ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชน ทำให้ขาดการร่วมมือในการดูแลและพัฒนาเด็ก การพัฒนาเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำหน้าที่ ขาดการประสานงานความร่วมมือในส่วนที่เกี่ยวข้องกัน ด้านนักเรียนมีปัญหาที่ต้องเร่งในการแก้ไข ได้แก่ 1) ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งโรงเรียนผลคะแนนสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2560 ลดลงจากปีการศึกษา 2559 ทำให้ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียน มุ่งหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งเห็นว่าการบริหารงานโรงเรียนโดยขาดการมีส่วนร่วมจากฝ่ายบริหารต่างๆ ส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมของ

นักเรียน จึงได้หาแนวทางที่จะพัฒนาการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ทุกฝ่ายได้ร่วมกันพัฒนาโรงเรียน จะช่วยพัฒนาและแก้ปัญหาทางวิชาการของนักเรียนได้อย่างยั่งยืน และจากสภาพการดำเนินงานหลักการและเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมด บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ ได้ตระหนักและให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามภารกิจหลักและขอบข่ายการดำเนินงานจัดการศึกษาทั้งระบบในโรงเรียน อันจะเป็นการสร้าง ความเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้อง โดยนำผลการประเมินมาใช้ในการวางแผน การจัดการศึกษา จากการที่ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความ ตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการ ของนักเรียน สนองต่อกลยุทธ์ของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ ทั้งด้านการบริหารจัดการ ที่ดี ด้านการพัฒนาสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ ด้านการพัฒนาครูสู่ความเป็นมืออาชีพ และการ พัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพัฒนารูปแบบ การบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ ด้วยความมุ่งหวังให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนได้เสียได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน อยู่บนหลักการและแนวปฏิบัติของการบริหารจัดการศึกษาทั้งระบบ เพื่อส่งผลต่อการพัฒนาระบบ การบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับ ความต้องการและความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ให้บริการทางการศึกษาต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพ ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ เป็นอย่างไร
2. รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียน บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ ประกอบด้วยองค์ประกอบใดบ้าง และแต่ละองค์ประกอบควร มีขั้นตอนการพัฒนาอะไรบ้าง
3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการ ของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ เป็นอย่างไร
4. ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของ นักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ มีคุณภาพมากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทาง วิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของ นักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียน บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน โรงเรียน บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔

4. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ ผู้วิจัยจึงกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ ได้แก่ บุคลากรของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ ในปีการศึกษา 2561 ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 4 คน ครูผู้สอน จำนวน 93 คน เจ้าหน้าที่โรงเรียน จำนวน 14 คน นักเรียน จำนวน 1,762 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 1,762 คน รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 3,650 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ และประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ ได้แก่ บุคลากรของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ ในปีการศึกษา 2561 ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 4 คน ครูผู้สอน จำนวน 51 คน เจ้าหน้าที่โรงเรียน จำนวน 6 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) นักเรียน จำนวน 166 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 166 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

กรอบการศึกษารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบเนื้อหาจากหลักการแนวคิด ดังนี้

1. แนวคิดการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมความเข้มแข็งในการดำเนินงานประกอบด้วย การพัฒนาศักยภาพครู การนิเทศภายในเต็มรูปแบบ การมีส่วนร่วมการสร้างทีมงานและเครือข่าย การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้วยเทคโนโลยี และการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด โดยยึดหลักการว่าการเลือกกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่เห็นว่าดีเหมาะสมตามความรู้ความเข้าใจและความสามารถของผู้ดำเนินงานมาปฏิบัติ โดยมีวิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์และอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการดำเนินงานนั้นๆ นับตั้งแต่ระบุปัญหา วางแผน การดำเนินการ การติดตามผล จนถึงขั้นของการประเมินผล

2. แนวคิดวงจรคุณภาพ (PDCA) ที่เป็นการทำงานอย่างเป็นระบบ มีเป้าหมายชัดเจน มีการดำเนินงานตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขเป็นวงจรต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จที่คาดหวังและเพื่อแสวงหาสภาพที่ดีกว่า ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน

(Plan) ได้แก่ การเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดเป้าหมาย จัดทำแผนตามเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และการประเมินผล ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการตามแผน (Do) ได้แก่ การดำเนินงานต่อเนื่องจากการวางแผน โดยมีการอบรม ประชุมชี้แจง มอบหมายผู้รับผิดชอบ และให้การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร บุคลากร และดำเนินการนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตาม เพื่อให้งานเป็นไปตามแผนที่กำหนดขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check) ได้แก่ การประเมินผลการปฏิบัติตามแผน โดยจัดให้มีการประเมินผลตามแผนที่กำหนด วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการเปรียบเทียบระหว่างเป้าหมายกับการดำเนินการตามแผน เพื่อจะทราบว่าต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไข (Act) ได้แก่ การนำผลการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องมาปรับปรุงแก้ไข และหากผลการดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายก็ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานใหม่ให้เหมาะสมในการวางแผนระยะต่อไป แต่ถ้าผลการประเมินพบว่างานสำเร็จตามเป้าหมายแล้ว ในการวางแผนครั้งต่อไปต้องปรับเปลี่ยนเป้าหมายให้สูงขึ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาและจัดทำรายงานไว้เป็นหลักฐาน

3. แนวคิดการใช้ผลการประเมินเป็นฐานในการพัฒนา การใช้ผลการประเมิน (Evaluation utilization) เป็นการนำผล (Finding) หรือสารสนเทศ (Information) ที่ได้จากการประเมินมาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานหรือนโยบายในการทำงาน ช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้ตัดสินใจมีการวางแผน ติดตาม หรือตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในการดำเนินงาน กล่าวได้ว่าการใช้ผลการประเมินก่อให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของหน่วยงาน ดังนั้นสถานศึกษาควรนำผลการประเมินทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง ทั้งระดับสถานศึกษาและระดับชาติ ซึ่งเป็นกลไกการตรวจสอบ ติดตาม และเชื่อถือได้มาพัฒนาปรับปรุงการบริหาร การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยการนำผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้านด้วยกัน และการนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหารของสถานศึกษาเป็นหลักว่าจะมีความสนใจและเห็นความสำคัญหรือไม่เพียงใด หากผู้บริหารให้ความสำคัญก็จะทำให้การขับเคลื่อนเป็นไปได้ดี รวมทั้งหากได้รับการสนับสนุนส่งเสริม จากปัจจัยด้านบริบทของสถานศึกษาจะส่งผลให้นำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

4. แนวคิดการสร้างเสริมภาวะผู้นำในการดำเนินงานภายในสถานศึกษา โดยพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานในสถานศึกษาโดยให้บุคลากรมีภาวะผู้นำทั้งในด้านการเรียนการสอน ด้านการเปลี่ยนแปลง ด้านส่งเสริมคุณธรรม ด้านส่งเสริมการมีส่วนร่วม ด้านการบริหารจัดการ และด้านความเท่าทันสถานการณ์

5. แนวคิดการจัดการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยยึดหลักในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

6. แนวคิดคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยกำหนดเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานใช้เป็นเป้าหมายหรือกรอบทิศทางในการดำเนินงานในสถานศึกษา ตามจุดเน้น บริบท ความต้องการ เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา โดยให้สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องดำเนินการและรับผิดชอบ

ร่วมกัน และใช้ในการประเมินตนเองของสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษาว่าสามารถบริหารการศึกษา ในสถานศึกษาได้บรรลุเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่ตั้งเป้าหมายหรือไม่ และนอกจากนี้ ยังเป็นข้อมูลสำคัญที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดยังสามารถนำไปเป็น เป้าหมายในการกำกับดูแล ตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพในภาพรวม เพื่อนำข้อมูลมาใช้ วางแผนยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น

7. แนวคิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน สนับสนุนส่งเสริมให้ ครูผู้สอนวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลในการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน และออกแบบการ พัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของนักเรียนที่มีความแตกต่างกัน โดยใช้กระบวนการวิจัย เป็นแนวทางในการศึกษาปัญหาและกระบวนการพัฒนา ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล ความสำเร็จ

8. แนวคิดการจัดการความรู้ ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการยึดกระบวนการจัดการความรู้มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบกิจกรรมและพัฒนากิจกรรมงาน ในสถานศึกษา โดยมีการกำหนดความรู้ที่ต้องการใช้เพื่อการพัฒนา การเสาะหาและยึดกุมความรู้ ที่เป็นปัจจัยหลักในการนำมาใช้พัฒนา การสร้างความรู้ในการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของ นักเรียนโดยประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา เกิดการถกเถียง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการสร้างสรรค์และต่อยอด จนสามารถเกิดการ ประยุกต์ใช้ความรู้ที่เหมาะสมในการพัฒนาในด้านต่างๆ ในที่สุด

โดยในการพัฒนารูปแบบการบริหารและการทำงานนั้นจะต้องคำนึงถึงเงื่อนไขสำคัญ ที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการวิจัยในสถานศึกษานำร่อง ได้แก่ ผู้บริหารจะต้องมีความตระหนัก เข้ามามีส่วนส่งเสริม สนับสนุน และร่วมคิดร่วมทำ รวมทั้งจะต้องมี การทำงานเป็นทีม โดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาต้องได้รับการเตรียมความพร้อมให้มองเห็น คุณค่า และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน และ ดำเนินการอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมีการ ติดตามและกำกับดูแลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมถึงมวลกิจกรรมและภารกิจ ทางวิชาการและทางบริหารจัดการที่มีการวางแผนล่วงหน้า และมีการประสานสัมพันธ์อย่าง เป็นระบบ เพื่อที่จะสร้างความมั่นใจที่สมเหตุสมผลว่าผู้เรียนจะมีความรู้ ความสามารถและ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและ มุ่งเน้นการสร้าง ความพึงพอใจให้กับผู้เกี่ยวข้อง โดยยึดหลักที่ว่าต้องทำให้กระบวนการบริหารจัดการ เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานและการจัดการศึกษาตามปกติของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ใช่ เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้อง วางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผล และพัฒนา ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ มีความโปร่งใส และมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่และระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 และขอบเขต ด้านระยะเวลาในการวิจัยระหว่างปีการศึกษา 2560 – 2561 โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้างรูปแบบการ

บริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ และทดลองใช้รูปแบบในปีการศึกษา 2560 และดำเนินงานตามรูปแบบซึ่งเป็นการใช้จริงและทำการประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบตลอดปีการศึกษา 2561 (เดือนพฤษภาคม 2561 – เดือนมีนาคม 2562)

4. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ มีขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ ประกอบด้วย 4 ข้อ ดังนี้

3.2.1 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน

3.2.2 คุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่

ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน

3.2.3. ประสิทธิภาพการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการ ได้แก่ ผลที่ปรากฏต่อผู้เรียน ผลที่ปรากฏต่อครู และผลที่ปรากฏต่อโรงเรียน

3.2.4 ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

การพัฒนารูปแบบ หมายถึง การดำเนินการสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ จากการศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารโรงเรียน สภาพปัญหาของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและวิเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบอันประกอบด้วยโครงสร้างที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญๆ ในเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะ เพื่ออธิบายพฤติกรรมของลักษณะบางประการของสิ่งที่เป็นจริงอย่างหนึ่ง หรือเพื่อใช้ในการนิยามคุณลักษณะ หรือบรรยายคุณสมบัตินั้น

รูปแบบการบริหาร หมายถึง กรอบแนวคิดที่แสดงวิธีการและขั้นตอนการดำเนินงานและโครงสร้างการบริหารที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญๆ ของการดำเนินงานที่เกิดจากโครงสร้างการบริหารงานภายในสถานศึกษาร่วมกันสร้างรูปแบบกระบวนการผ่านโครงการและกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมถึงจากการศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน หมายถึง กรอบแนวคิดที่แสดงวิธีการและขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียน

บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ จำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การเสริมสร้างภาวะผู้นำ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการจัดการความรู้ องค์ประกอบที่ 3 การสนับสนุนส่งเสริมความเข้มแข็งในการดำเนินงาน องค์ประกอบที่ 4 แนวทางการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพทางวิชาการ และ องค์ประกอบที่ 5 เป้าหมายความสำเร็จ

การเสริมสร้างภาวะผู้นำ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการ หรือผู้นำด้านการเรียนการสอน มีภาวะผู้นำด้านการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำด้านส่งเสริมคุณธรรม มีภาวะผู้นำด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม มีภาวะผู้นำด้านการบริหารจัดการและมีภาวะผู้นำด้านความเท่าทันสถานการณ์

กระบวนการจัดการความรู้ หมายถึง การใช้กระบวนการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการ โดยมี 6 ขั้นตอน คือ การกำหนดความรู้ที่ต้องใช้ การเสาะหาและยึดกุมความรู้ การสร้างความรู้ การกลั่นกรองความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ และการประยุกต์ใช้ความรู้

การสนับสนุนส่งเสริมความเข้มแข็งในการดำเนินงาน หมายถึง การสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงาน โดยใช้การพัฒนาศักยภาพครู การนิเทศภายในเต็มรูปแบบ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน การสร้างทีมงานและเครือข่าย การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้วยเทคโนโลยี และการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด

แนวทางการดำเนินงานการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการ หมายถึง การกำหนดแนวทางการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการ 2 ระดับ คือ 1) การดำเนินงานพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนระดับโรงเรียน ประกอบด้วย การวางแผนและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การบริหารจัดการหลักสูตร การประเมินหลักสูตร การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน 2) การดำเนินการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนระดับชั้นเรียน ประกอบด้วย การออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การนิเทศและการประเมินผลการเรียนรู้ และการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน

เป้าหมายความสำเร็จ หมายถึง ผลของการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน 3 ด้าน คือ 1) ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน 2) คุณภาพนักเรียน ได้แก่ คุณภาพนักเรียนตามมาตรฐานสถานศึกษา ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินขั้นพื้นฐาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายในโรงเรียน 3) ความพึงพอใจต่อการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของโรงเรียน บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ ตามความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และบุคลากรภายในโรงเรียน

ศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน หมายถึง ความสามารถและทักษะที่นักเรียนแสดงออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ปรากฏเป็นพฤติกรรม ความสามารถในการเรียนรู้ การแสดงความคิดในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งมี 3 องค์ประกอบ คือ 1) ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน 2) มาตรฐานคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินขั้นพื้นฐาน 3) ประสิทธิภาพการพัฒนา ศักยภาพทางวิชาการ ได้แก่ ผลที่ปรากฏต่อผู้เรียน ผลที่ปรากฏต่อครู และผลที่ปรากฏต่อโรงเรียน

ประสิทธิผลการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการ หมายถึง ความสำเร็จ และผลซึ่งเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการที่ปรากฏต่อนักเรียน ครู ผู้บริหาร และสถานศึกษา ซึ่งพิจารณาได้จากการรับรางวัลการยกย่องเชิดชูเกียรติ

ผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ หมายถึง สภาพความสำเร็จที่เกิดจากกระบวนการดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน ประกอบด้วย 1) ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน 2) คุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน 3) ประสิทธิผลการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการ ได้แก่ ผลที่ปรากฏต่อผู้เรียน ผลที่ปรากฏต่อครู และผลที่ปรากฏต่อโรงเรียนและ 4) ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔

ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information, Media and Literacy Skills) และทักษะชีวิตและอาชีพ (Life and Career Skills)

คุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สภาพความสำเร็จของการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ ในแต่ละด้านตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน

ประสิทธิผลการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการ หมายถึง สภาพความสำเร็จของการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ ที่ปรากฏต่อผู้เรียน ครู และโรงเรียน

ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึกหรือทัศนคติของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อกระบวนการดำเนินงานและผลผลิตจากการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ ในปีการศึกษา 2561

รองผู้อำนวยการโรงเรียน หมายถึง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 38 ข(1) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน หมายถึง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่แทนรองผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อแก้ปัญหาสถานศึกษาไม่มีรองผู้อำนวยการโรงเรียนตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการ และครูอัตราจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ ในปีการศึกษา 2561

เจ้าหน้าที่โรงเรียน หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่สายสนับสนุนงานในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ ในปีการศึกษา 2561

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ทุกคนของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ ในปีการศึกษา 2561

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546 ของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ ในปีการศึกษา 2561

ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง หรือผู้อุปการะที่ทำหน้าที่เลี้ยงดู อบรม ให้การดูแลนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ โดยเป็นผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยประจำ โดยกำหนดว่านักเรียน 1 คนมีผู้ปกครอง 1 คน ในปีการศึกษา 2561

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ได้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ ซึ่งนับได้ว่าเป็นนวัตกรรมที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน

2. ได้นวัตกรรมในการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อพัฒนาตัวผู้เรียนที่เกิดจากการร่วมคิดร่วมทำ บุคลากรในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ รวมถึงคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครอง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของครู พัฒนาระบบการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมสนับสนุนด้านสื่อการเรียนรู้และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีต่อการดำเนินงานทั้งระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน และใช้แนวคิดหลักการนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาการจัดการศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และการบริหารงานตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนได้ตามจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

4. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ก่อให้เกิดความรักความสามัคคี ความมีร่วมใจกันในการพัฒนาคุณภาพของชุมชน เป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เกิดการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

5. โรงเรียนมีการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลถึงคุณภาพการจัดการศึกษาโดยรวมทั้งด้านคุณภาพการบริหารจัดการ ด้านคุณภาพครูและการจัดการเรียนรู้ และที่สำคัญคือคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันเป็นแนวทางในการนำไปใช้ยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ลดการติด 0, ร. และ มส. และทำให้นักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาและแก้ปัญหาจนจบหลักสูตร